

Brutovszky Gabriella

„Lehetőség nyílt arra, hogy ténylegesen személyre szabottan oktassunk”

Interjú Várady Kornéliával, a csallóközarányosi Kóczán Mór Alapiskola és Óvoda igazgatónőjével

A Kóczán Mór Alapiskola és Óvoda az elsők között csatlakozott az Állami Pedagógiai Intézet által elindított kísérlethez, melynek keretében a 2023/2024-es tanévben, egy alapos és hosszas előkészítés után, az első osztályban tesztelték az új állami oktatási programot. Az iskola és tanárai kiemelkedő szerepet vállaltak az előkészítő munkában. A teszteléssel kapcsolatos tapasztalatokról Várady Kornéliát, az iskola intézményvezetőjét kérdeztük.

Forrás: Várady Kornélia archívuma

Hogyan zajlott az új curriculum tesztelésébe való bekapcsolódás? Milyen lépések előzték meg a tényleges tesztelés megkezdését?

Ez a történet egy kicsit messzebbre nyúlik vissza. Iskolánkon, a csallóközarányosi Kóczán Mór Alapiskolában és Óvodában már a COVID-19 miatti lezárás idején, illetve az azt követő nyitás után is érzékeltek, hogy a tanulóknak nem sikerül az állami tanterv által előírányozott tananyagot elsajátítani. Ennek főleg az volt az oka, hogy nehezen tudtuk a tanulók egy rétegét bevonni az online oktatásba. Miután megkezdődött a jelenléti oktatás, ez az érzésünk be is bizonyosodott, rengeteg hiányosságot tapasztaltunk a gyerekeknél. Kerestük annak a lehetőségét, hogy hogyan tudnánk ezen úgy javítani, hogy minél kevesebb tanulónak kelljen évet ismételnie. Ekkor jött velünk szembe (2021) az akkor még Állami Pedagógiai Intézet felhívása, miszerint lehetőség van bekapcsolódni egy kísérletbe, melynek lényege: az egyes tantárgyak heti óraszámát mi határozhatjuk meg, az egyes évfolyamok tananyagát átcsoportosíthatjuk másik évfolyamba, lehetnek blokkosított órák, illetve az értékelést – szóbeli/érdemjegy – is a magunk adottságaira alakíthatjuk. Miután a tantestületre mindig is jellemző volt a kísérletezés, az új dolgok kipróbálása, és láttunk fantáziát ebben a lehetőségben, belevágtunk.

Milyen elvárásokat támasztott a teszteléssel kapcsolatban és mennyire valósultak ezek meg?

Az előzőekben említett kísérleti program két évig tartott. Ez alatt kidolgoztuk a saját tanmeneteinket, új iskolaprogramot írtunk és megvizsgáltuk, hogy az általunk összeállított keretóraszámok hosszú távon meghozzák majd az eredményüket. Nem szeretnénk volna, ha ez a rengeteg munka egyszerűen csak bekerül valamelyik polcra és nincs folytatása. Így amikor hallottunk arról, hogy lehet jelentkezni iskolánknak a reform tesztelésére, azonnal megragadtuk az alkalmat, és jelentkezünk. Magáról a reformról már voltak valamilyen sejtéseink, miután Rozsnyón volt szerencsénk meghallgatni Martin Križ úr előadását ezzel kapcsolatban, ami, megjegyzem, nagyon inspiráló volt. Illetve több fórum előadásain, beszélgetésein is részt vettünk már addig. A mi elvárásunk az volt, hogy teret kapjunk az ötleteink megvalósításához, hogy iskolánk életét, a benne folyó munkát úgy alakíthassuk, ahogy az tanulóink képességeinek megfelelő, illetve a szülők elvárásainak is eleget tegyen.

Óriási munkát végeztünk el a 2023/2024-es évben, de szerencsére sok segítséget is kaptunk az Országos Oktatási és Ifjúsági Intézettől (NIVAM), illetve a Regionális Pedagógussegítő Központtól (RCPU).

Milyen változásokat hozott az új standardok bevezetése az elsősök oktatásában?

A legfontosabb elem, amivel találkoztunk, az egy óriási szabadság a tanórák megszervezésében, a tananyag elsajátíttatásának módjában, illetve hogy a hangsúly átkerült a lexikális tudásról az alkalmazható tudásra. Új értelmezést nyert az „egyéni szabott oktatás”, nagy hangsúlyt nyer a kommunikáció, a szövegből való kiindulás, ezáltal az értő olvasás, illetve a tantárgyak közötti kapcsolatok. Nálunk az elsősök nagyon szerették azokat az ún. „komplex órákat”, amikor sok-sok gyakorlás után, 90 percen egy adott témában úgy összegezték a tanultakat, hogy egyszerre volt például magyar nyelv, szlovák nyelv, matematikaórájuk úgy, miközben észre sem vették, mikor mennek át egyikből a másikba és vissza. A másik ilyen fontos elem, ahogy már említettem, az egyéni szabott oktatás. Eddig is alkalmaztunk differenciálást a tanórákon, ami azt jelentette, hogy egy adott tananyagot mindenki a maga szintjén sajátít el, de bizonyos megszabott idő alatt, mert haladni kell a tananyaggal. Most lehetőségünk nyílt arra, hogy meghatározzuk azt a minimum tananyag-elsajátítást, ami majd a ciklus végén kell ahhoz, hogy a tanuló szintet lépjen, így lehetőség nyílt arra, hogy ténylegesen személyre szabottan oktassunk. Nem frusztrál senkit – tanulót, pedagógust, szülőt – az az érzés, hogy első osztály végére még például nem vettük át a nagybetűk írását, csak azokkal a tanulókkal, akik erre már képesek voltak. Magyarul: a lényeg, hogy a gyerek önmagához képest fejlődjön, ne a csoporthoz képest.

Forrás: Várady Kornélia archívuma

Hogyan fogadták a pedagógusok és a diákok az új curriculumot?

Nem mondhatom azt ki tiszta szívvel, hogy minden kolléga kitörő örömmel fogadta a változást. Főleg a felső tagozatos kollégák voltak eleinte nagyon szkeptikusak, amiért nem

lehet kárhoztatni őket. Mert míg egy alsós tanító teljes egészében lát egy tanulót, addig egy felsős kolléga csak az adott óráján, egy, jó esetben két tantárgyon belül találkozik a tanulóval. De ahogy haladtunk előre az év folyamán, és ültünk együtt az új iskolaprogram kidolgozásán, illetve végeztük együtt a 100 órás tanfolyamot, melyet a NIVAM szervezett nekünk, úgy egyre nyitottabbá váltak ők is a változás iránt. Ezidáig is egy nagyon jól együttműködő csapat dolgozott az iskolán, de ahogy azt a tanév végén a kollégáknak is elmondtam, ez a munka igazi csapattá érlelt bennünket. Az elsősök igazából még nem tudják összehasonlítani, mi volt azelőtt, és mi van most. Ők felszabadultan, játékosan és örömmel tanultak az egész év folyamán, élvezték az iskolai lét minden pillanatát.

Milyen hatással volt az új curriculum a diákok teljesítményére és tanulási élményére?

Az új curriculumot csak az első osztályban teszteltük a tavalyi tanév folyamán. A gyerekek ebből annyit érzékeltek, hogy nem nehezedik rájuk nyomás, a mindenáron teljesíteni kényszer hatása. Élvezték, és éltek azzal a lehetőséggel, hogy mindenki saját képességeinek megfelelően halad, nincs összehasonlítás, a legkisebb előrelépésért is dicséret jár. Kezdi megtanulni a csoportban való munkát, illetve azt, hogy hogyan tudnak ők segíteni egymásnak.

Hogyan reagáltak a szülők a változásokra?

A szülők, főleg azok, akiknek már van idősebb gyermekük az iskolában, inkább azzal kapcsolatban adnak visszajelzést, hogy hogyan foglalkozunk a gyerekekkel. Megértették és elfogadták azt az álláspontunkat, hogy nem egyformán haladnak a tanulók, de ebből nem következik, hogy valamelyik jobb vagy rosszabb. Ebben nagyon sokat segített az, hogy az első ciklusban személyre szóló szóbeli értékelés van a napi értékelésnél és a félévi, illetve év végi értékelésnél is. Így minden szülő pontosabb képet kaphat gyermeke haladásáról, mint az érdemjegyek esetén. Sokszor két kettes nem egyforma, nem ad átfogó képet. Bátran ki merem jelenti, hogy a tavalyi iskolaév volt az első az elmúlt X év alatt, amikor a szülők nem jöttek olyan problémákkal az iskolába, hogy: „fél a gyerek”, „miért kapott kettest írásból, pedig sokszor gyakorolták az „f” írását”, stb.

Forrás: Várady Kornélia archívuma

Milyen támogatást kapott az iskola az új curriculum bevezetéséhez?

Ahogy már említettem, nagy segítséget kaptunk a NIVAM-tól, illetve a komáromi regionális pedagógussegítő központtól. Az a kolléga, amelyik igényelte, kapott egyéni mentorálást, illetve a mentorok segítségével, vezetésével raktuk össze az iskola vízióját, követelményrendszerét. A NIVAM 100 órás képzést biztosított számunkra, amely során megalkottuk az új iskolaprogramunkat.

Milyen további fejlesztéseket vagy módosításokat tartana szükségesnek az új curriculum kapcsán?

Azt mondják, hogy minden sikeres sztorihoz kell „pénz, paripa, fegyver”. A fegyverünk már megvan, az új curriculum, amely képlékeny, változtatható, mindig az aktuális kihívásokra szabható. „Paripáink”, a pedagógusok is elcipelik vállukon a terheket, igyekeznek megfelelni a reformnak. Ami hiányzik, az a „pénz”. És itt nem arra gondolok, hogy fizetésemelésre lenne szükség, hanem arra, hogy minden iskolába kerüljön megfelelő számú asszisztens, gyógypedagógus, logopédus. Ha ennek sikerülne megvalósulnia, azt gondolom, kevesebben félnének a változásoktól.

Mit tanácsolna más iskoláknak, amelyek most készülnek bevezetni az új curriculumot?

Az én tanácsom az, hogy legyenek bátrak. Amit eddig csak zárt ajtók mögött mertek kipróbálni a tanórákon, azt tegyék meg nyíltan. Nézzék meg egymás óráit, de ne csak kötelességből, hanem érdeklődésből, és beszéljenek róla nyíltan, mondják el egymásnak a véleményüket. Ne sajnálják az időt, amit az új iskolaprogram készítésére fordítanak. Ezt most tényleg magunknak csináljuk, olyan formában, ahogy a mi iskolánknak, a gyerekeknek, pedagógusoknak, szülőknek megfelel.

Köszönöm szépen a beszélgetést! További sok sikert és kitartást kívánok!